

zákon jen nepřímo tím, že nedopouští, aby pracovní smlouvou byly jeho předpisy o trvání pracovní doby obcházeny. Jest proto jen zkoumati, zda bylo pracovní smlouvou sjednanou se žalobcem upraveno trvání pracovní doby, na které by se vztahoval zákon č. 91/1918 Sb. z. a n. Žalobce byl zjednán pro práci v Iranu (Persii) a nikoli pro závod žalované firmy v tuzemsku, který by podléhal doзору tuzemských úřadů podle § 6 zákona č. 91/1918 Sb. z. a n., žalobce také jen v Iranu (Persii) pracoval a tam byl žalovanou firmou také placen za svou práci, ať byla mzda vyplácena přímo tam nebo k jeho poukazu vyplácena někomu jinému. Podle toho šlo o výkon práce v cizině v závodě, jenž ani nepatřil žalované firmě, a proto se obsah smlouvy nedotýkal ustanovení zákona č. 91/1918 Sb. z. a n., jenž předpokládá, že výkon práce podléhá doзору tuzemského dozorčího úřadu. Nelze proto obsah smlouvy, pokud jí byla stanovena pracovní doba delší než osm hodin, pokládati s hlediska zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. za nedovolený zákonem a tedy podle § 879 obč. zák. za nicotný, třebaže jsou obě smluvní strany příslušníky Československé republiky. Pro posouzení žalobního nároku není důležité, zda pracovní smlouva sjednaná se žalobcem v tuzemsku měla aspoň potud právní účinek, že žalobce byl žalovanou firmou přihlášen k sociálnímu pojištění, neboť v tomto sporu jde o nárok na náhradu za práci přes čas a nikoli o nároky z příslušnosti žalobce k sociálnímu pojištění, takže rozhoduje jedině, zda se pracovní smlouva sjednaná se žalobcem přičila ustanovením zákona č. 91/1918 Sb. z. a n., kdežto na jiných ustanoveních tuzemského zákonodárství nesejde.

Čís. 15730.

Obsluhovač benzinové stanice, jenž měl na starosti kromě obsluhy automobilů i vyúčtování benzínu a autooleje, udržování stanice a dozor na ni, nepatří mezi osoby uvedené v § 12, odst. 2, zák. č. 91/1918 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1937, Rv I 2132/36.)

Nižší soudy nevyhověly žalobě obsluhovače benzinové stanice (čerpádky) na zaplacení odměny za práci přes čas.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody :

Nižší soudy zařadily žalobce mezi osoby, uvedené v § 12, odst. 2, zák. ze dne 19. prosince 1918 č. 91 Sb. z. a n. v podstatě proto, že obsluhovač benzinového čerpádky neobsluhuje zákazníky nepřetržitě, nýbrž jen, zastaví-li se u čerpádky automobil pro benzin, že tudíž jde o služební úkony nepravidelně konané a nepatrně namáhavé. Leč služební úkony žalobcovy se nevyčerpávaly jen v obsluze automobilů. Sama žalovaná firma uvedla, že žalobce měl podle služební smlouvy »úplnou obsluhu stanice, t. j. vydávání, přijímání benzínu a

autooleje, udržování stanice a celý dozor nad ní«. Měl tedy žalobce na starosti kromě obsluhy automobilů i vyúčtování benzinu a autooleje. I ta činnost zabere dosti času, třebaš ji nelze stavěti na roveň »kupec-kým službám« ve smyslu § 1 zák. o obchodních pomocnících (srv. rozh. č. 14657 Sb. n. s.). Rovněž udržování benzinové stanice v pořádku a dozor na ni vyžaduje značné bedlivosti zaměstnancovy, uváží-li se, že benzin i autoolej jsou látky snadno zápalné a že proto okolí benzinového čerpadla musí býti stále udržováno v naprosté čistotě. Shrne-li se právě uvedená služební činnost žalobcova, nelze míti za to, že jeho služební úkony byly nepravidelně konány a že byly jen nepatrně namáhavé. Nelze proto žalobce zařaditi do kategorie osob uvedených v § 12, odst. 2, zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. (srv. též nález nejv. správ. soudu Boh. č. 6833 adm.). Neobstojí tudíž důvod, z něhož nižší soudy zamítly žalobu o zaplacení odměny za práci přes čas. Ve věci samé však nelze dosud rozhodnouti. Žalovaná společnost namítla totiž především, že pracoval-li žalobce přes čas, činil tak z vlastní iniciativy a ve vlastním zájmu, bez příkazu žalované. Bude tedy třeba zjistiti, zda žalobce konal službu přes osmihodinovou dobu pracovní z vlastního popudu, bez příkazu a vědomí žalované, a zda žalovaná ji ani dodatečně neschválila (srv. rozh. č. 6609, 6983, 10504 Sb. n. s.). Dále namítla žalovaná, že vyplácením služebních požitků a provise a přijetím jich žalobcem byla po případě i paušalována odměna za žalobcovy práce přes čas, uvedla však dále, že živnostenský inspektorát nedal nikdy souhlas k tomu, aby se u benzinových stanic pracovalo přes čas. Podle vlastního tvrzení žalované by tudíž šlo o nedovolené práce přes čas. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jest však úmluva stran o nedovolené práci přes čas nicotná a nezávazná a nemůže z ní býti vyvozován smluvní nárok na odměnu za práci přes čas, nýbrž zbývá jen žaloba o náhradu škody a z bezdůvodného obohacení (srv. zejména rozh. č. 10504 Sb. n. s.). Bude-li tedy zjištěno, že žalované nebylo dáno příslušným úřadem svolení, aby u benzinových čerpadel byla konána služba přes čas, neobstojí námitka žalované, že byla odměna za práci přes čas paušalována. Přednes žalobcův však stačí, aby věc byla posuzována též s hlediska bezdůvodného obohacení žalované firmy (na škodu žalobcovu), ježto žalobce uvedl v žalobě, že mu žalovaná odpírá zaplatiti náhradu za hodiny, jež pracoval přes čas (srv. rozh. č. 13131 Sb. n. s.). Bude tedy třeba dále zjistiti, kolik hodin přes čas žalobce pracoval, kolik mu bylo celkem na služebních požitcích i na provisi vyplaceno, a bude pak uvážiti, zda byl náležitě odměněn za všechny pracovní úkony.

Čís. 15731.

K § 1 autom. zák. (zák. č. 162/1908 ř. z.).

Výklad slov »na veřejných silnicích a cestách«.

Zranění kamenem, jež odmrštilo kolo jedoucího automobilu.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1937, R I 1298/36.)